

Eğitime Giriş

Servet ÖZDEMİR
Halil İbrahim YALIN
Ferudun SEZGİN

Geliştirilmiş ve Güncellenmiş

---

10. Baskı

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR - Prof. Dr. Halil İbrahim YALIN
Prof. Dr. Ferudun SEZGİN

EĞİTİME GİRİŞ

ISBN 978-625-7582-45-2

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

Geliştirilmiş ve Güncellenmiş 10. Baskı: Ağustos 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

1962 yılında Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması bölümünden 1983 yılında mezun oldu. Aynı üniversitede Yüksek lisans, Gazi ve Selçuk Üniversitesinde aynı alanda doktorasını tamamladı. Üniversitede, anabilim dalı başkanlığı, bölüm başkanlığı, yüksekokul müdürlüğü, üniversite genel sekreterliği ve dekanlık görevlerinde bulundu. 2002-2006 yıllarında Milli Eğitim Bakanlığında Yükseköğretim ve İlköğretim Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Milli Eğitim Akademisi başkan vekilliği yaptı.

Haydi Kızlar Okula ve Eğitime Yüzde yüz Destek projelerini yürüttü. Çok sayıda kamu ve özel sektör kuruluşlarında eğitim verdi. Hâlen Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim üyesidir. Dr. Özdemir Öğretmen Meral Hanımla evlidir ve üç çocuk babasıdır. Kızları akademisyen olarak babalarının yolunda devam etmektedir. Oğlu iş hayatını seçmiştir.

ORCID No: 0000-0001-7870-9632

Prof. Dr. Halil İbrahim YALIN

Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın 1963 yılında Kırşehir'de doğmuştur. 1985 yılında lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri programında yapmıştır. Yüksek Lisans ve Doktora eğitimlerini 1988 ve 1992 yılları arasında Amerika Birleşik Devletlerinde Pittsburgh Üniversitesinde tamamlamıştır. 1993 yılından itibaren Gazi Üniversitesinde çalışmaya başlayan Yalın, 1997 yılında doçent, 2002 yılında profesörlük unvanını almıştır. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında bir çok akademik çalışma ve kitabı bulunmaktadır. Ayrıca görev hayatı boyunca lisans ve lisansüstü düzeyde bir çok öğrenci yetiştirmiştir. Farklı Kamu ve Özel Sektör kuruluşlarınca personele yönelik düzenlenen sayısız hizmetiçi eğitim, seminer, panel, konferans gibi etkinliklerde eğitici veya konuşmacı olarak görev almıştır. Milli Eğitim Şurası başta olmak üzere çok sayıda komisyonda görev almıştır. Çalışma hayatı süresince bir çok idari görev üstlenmiştir. 1993 ve 1995 yılları arasında G.Ü. Teknik Eğitim Fakültesinde Eğitim Bilimleri Bölümü Bölüm Başkan Yardımcılığı, 1993 ve 1999 yılları arasında aynı fakültenin Eğitim Teknolojisi Anabilim Dalı Başkanlığı, 2001- 2009 yıllarında Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdür Yardımcılığı ve 2000-2012 yılları arasında Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölüm Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. 2018 yılının Eylül ayında emekli olan Halil İbrahim Yalın, halen Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Dekanlık görevini sürdürmektedir. Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın, öğretmen Binnur Hanım ile evlidir ve bir kız, bir erkek evlat sahibidir. İyi derecede İngilizce bilmektedir.

ORCID No: 0000-0002-6355-7661

Prof. Dr. Ferudun SEZGİN

Ferudun Sezgin, lisans eğitimini 1995-1999 yılları arasında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde, yüksek lisans ve doktora eğitimini ise 1999-2006 yılları arasında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında tamamladı. 1999-2000 yılları arasında sınıf öğretmeni olarak görev yaptı. 2000-2009 yılları arasında Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2009 yılında yardımcı doçent, 2012 yılında doçent ve 2019 yılında ise profesör unvanını aldı. 2010 yılında doktora sonrası akademik çalışmalar için Georgia State Üniversitesinde misafir öğretim üyesi olarak bulundu. Eğitim yönetimi ve denetimi alanında ulusal ve uluslararası makalelerinin yanı sıra çeşitli kitap ve kitap bölümleri bulunmaktadır. Eğitim bilimleri alanında çok sayıda dergide hakemlik ve yayın kurulu üyeliği yapmaktadır. 2012-2018 yılları arasında Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi dergisinin editörlüğünü yapan yazar, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir.

ORCID No: 0000-0002-7645-264X

ÖN SÖZ

Herkesin öneminden söz etmekte hemfikir olduğu eğitim konusu kendi halinde ve sistemsiz, rastlantısal, pusulasız gemi misali yolunu bulmaya çalışıyor. Dünyada, eğitim alanında çok önemli reformların yapıldığı bir döneme hep beraber şahitlik ediyoruz. Sanayi toplumunun ihtiyaçlarına göre kurgulanan eğitim sistemleri, ekonomik, sosyal, bireysel ve kültürel tüm boyutları ile eski işlevini kaybetmiş görünüyor. Covid-19 salgını ile birlikte eğitim tüm toplumların gözünde en çok tartışılan konuların başında gelmeye devam ediyor. Bu süreçte ülkelerin en önemli önceliklerinden biri okulları açık tutmak olurken ülkemiz okulları pandemi sürecince en çok kapalı tutan ülkeler içerisinde yer alıyor. Tüm bunlara rağmen, eğitim sistemimiz de büyük bir değişim geçiriyor. Değişim dönemlerinin sıkıntılı ve zor geçtiğini, her zaman olumlu yönde olmadığını hepimiz biliyoruz. Eğitimde yapılan değişimlerin bir vizyona dayalı olarak yapılıp yapılmadığından ve okul teorimizin olup olmadığından endişe etmekteyiz. Değişim her zaman sonuçları kestirilemeyen bir hipotezdir. Tüm aktörlerin iş birliği ve çabasını gerektirir.

Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) merkez düzeyinde ve yapı boyutunda olduğu kadar davranış boyutunda da önemli değişimlere her zaman ihtiyacı olmuştur. Eğitimin değişime açık ve dinamik yönü eğitim sistemini kurgulayan Bakanlık üzerinde de sürekli bir değişim ve nitelik artışı beklentisi oluşturmaktadır. Okullara değişim için liderlik yapması gereken Millî Eğitim Bakanlığı, değişimin nasıl başarılacağı konusunda örnek model olmak zorundadır. Bu başarının temelini de insan kapasitesinin ve beşeri kıymetlerin geliştirilmesi oluşturuyor. Bu konuda izlenen politikaları merakla takip etmekteyiz. Bu noktada şu soruları sormak gerekiyor:

- Okul teorimiz nedir?
- Okullar ne yapmaya çalışıyor?
- Sistemin varlık gayesi nedir?
- Taraflar mutlu mu?
- Ne yapmalıyız?
- Aile okul ve eğitim sisteminin varlık nedeni değişti mi?
- Değişim süreci bizi yıkıma mı uğratacak?
- Değişmemesi gerekenler neler? Vazgeçilmezlerimiz neler?
- Değişenler, dönüşenler neler?
- Millî Eğitim Bakanlığı iş birliği yapıyoruz diye bazı temel görevlerini sivil toplum örgütlerine devrederek eğitimin iyileşmesini sağlayabilir mi?
- Okullar kuruluş amaçlarına hizmet ediyor mu? İmam-hatip, fen ve sosyal bilimler liseleri, meslek liseleri ya da Anadolu liseleri amaçları yönünde mi çalışıyor?
- Değişimi kontrol edebilir miyiz? Proaktif davranabilir miyiz?

Eğitimin temel gayesi çocukların mutluluğu, özerkliği ve onların bağımsız iş yapabilme kapasitesini geliştirmektir. Çocukları istedikleri, uygun gördükleri birine benzetmeye çalışan sistemler, öğrenciyi öncelemeyen yaklaşımlar bir şeyler yapar ama eğitim yapamaz. Okul sistemimiz, bürokratik yöntem ve onun uzantısı olarak görülen “testokrasiye” teslim olmuş görünüyor. Tüm sistem işe yaramayacak bilginin ne kadarının hatırlandığını ölçmeye çalışarak bunu başarı olarak takdim ediyor. Tek amaç bu olunca sistem tüm gücünü sınavlardaki başarıya odaklıyor. Bir tür Taylorizm okullarda halen yaşamını sürdürüyor. Formal örgüt yaklaşımları okulda canlılığını korumaya devam ediyor. Eğitimin öznesinin “insan” olduğu unutulmuş görünüyor.

Albert Einstein sınavları şöyle eleştiriyor:

“Sınavlara hazırlanmak için herkes her şeyi, hoşlansın ya da hoşlanmasın kafasına tıkıştırmak zorundaydı. Bu mecburiyet benim üzerimde öyle kötü bir etkide bulundu ki, son sınavın bitiminden sonra bir yıl boyunca herhangi bir bilimsel sorun üzerine düşünmeyi tiksinti verici buluyordum.”

Birçok ülkede yıllar alan değişimlere bizde bir günde tanıklık edebiliyoruz. Hep birlikte hatırlayalım: Liselerde serbest kıyafet uygulaması, FATİH projesi, ortaöğretim yeniden yapılandırılması, öğretmen yetiştirme ve pedagojik formasyon bilmecesi, tematik meslek liselerinin durumu, 4+4+4 sisteminin sorunları ve nihayet 2023 Eğitim Vizyon Belgesi peş peşe gündeme geldi. Bunların bazıları günlük ömürlü oldu. Öğretmen yetiştirme ve pedagojik formasyon uygulaması ile ilgili alınan radikal kararlar bazen sadece bir hafta sürdü. Eğitimciler odaklanmadan projeden projeye koşmaktalar. Yeniliğin hatırına yenilik yapıyoruz. Eğitim camiası ve veliler şaşkın durumda. En son pandemi üstümüze bir karabulut gibi çöktü. Okullar kapandı, açıldı, yeniden kapandı. Derken yaz dönemi telafi eğitimi ve öğrenme kayıplarının giderilmesi yönündeki çabalara şahit oluyoruz. Program, öğretmen kapasitesi, fiziki altyapı yeterince sorgulandı mı? Pek çok muamma içerisinde çözümü zamana bırakmış görünuyoruz. Göç yolda mı düzülecek, heder mi olacak? Biz de stratejik plan ve yönetime geçecek miyiz?

Bütün bunlar eğitim sistemini modernist bir bakış açısıyla ele aldığımızı, okulu ve eğitimi değerden yoksun bir meta olarak gördüğümüzü resmediyor. Değer üretmesi yönünde beklenti ve baskının olduğu bir sistemden makineleşmiş insanlar üretiyoruz. Bugüne kadar okulları formal bir örgüt, içindeki bireylerin davranışlarını da örgütsel davranış olarak düşündük. Bu durum bizi okullar hakkında belli yargı kalıplarına sahip olmaya itti. *Açık uçlu hayata kapalı öğrenme modelleri ile ulaşmaya çalıştık.* Bu konuda ne kadar başarılı olduğumuzu sorgulamanın zamanı geldi de geçiyor. Bu sorgulama ve yansıtma süreci eğitim sistemini bütün olarak tekrar gözden geçirmek anlamına geliyor. Belki de ilk sorgulanması gereken okul teorimizin ne olduğudur. Hatta belli bir okul teorimizin olup olmadığıdır.

Son yıllarda birçok ülkede okulda verilen eğitim ve bütünüyle okul sorgulamakta, okul reformu ve öğrenci öğrenmesinin geliştirilmesi için bir dizi çalışma yapılmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri 1980’li yıllardan bu yana kendi okul

teorisini ve okulların etkinliğini analiz etmektedir. Bu bağlamda öğrenci başarısının düşük olduğunu ve mevcut okul teorisinin işe yaramadığını ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda öğrenci performansının artırılması ve öğrencilerin kendilerini bekleyen daha teknik ve karmaşık iş ortamlarına hazırlanmaları gerektiği vurgulanmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin eğitim sisteminin şekillenmesinde önemli bir yeri olan "No Child Left Behind" (Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın) (2001) Kanunu, Amerikan okul kültürünün değiştirilmesi ve öğrencilerin akademik başarılarının geliştirilmesi amacıyla girilen eğitim reformunun odak noktası konumundadır. Kanun, sonuçlara ilişkin hesap verebilme, bilimsel araştırmaların yapılması, genişletilmiş kontrol ve esneklik gibi unsurlar üzerine temellendirilmiştir. Bu tür çalışma ve raporların birçok ülkede gerçekleştirildiği bilinmektedir. Öz bir ifadeyle dünya okul teorisini sorgulamaktadır. Bunun yanında insanı üzen şey, çok geniş bir eğitim deneyimimiz ve tarihimiz olmasına rağmen bunlardan ders almasını çok da beceremiyor olmamızdır. Devrin Eğitim Bakanı Emrullah Efendi ve Darulmualliminin Müdürü Satı Bey arasındaki tartışmalar eğitimimize Tuba Ağacı Nazariyesi olarak geçmişti. Üniversite ve eğitim fakültesi sayımızın tarihimizde en yüksek noktasına çıktığı günümüzde eğitim sorunları açıklıkta ve bilimsel zeminde tartışılabilir mi acaba? Karşılıklı ideolojik körlük sistemi kilitlemekte, bundan da en çok çocuklarımız ve geleceğimiz zarar görmektedir. Örneğin, Türkiye'de okul öncesi eğitim bitti mi, devam mı ediyor belli değil ya da zorunlu hale gelmesi için niye bekliyoruz? Dünya erken çocukluk ve okul öncesi üzerine odaklanırken bizde bu durum reform çalışmaları sonucu netleştirilmiş değil.

Okulu sorgulama eğilimleri Avrupa'da da gözlemlenmektedir. Birçok ülke öğretmen ve okul sistemini sorgulamaktadır:

1. Okullar 21. yüzyılda hangi işlevlere sahip olmalıdır ve bu işlevleri hangi düzeyde yerine getirebilmektedir?
2. Toplumun okuldan beklentisi nedir?
3. Okul bireylerin eğitim ihtiyaçlarına ne düzeyde cevap vermektedir? Bu sorular gözleri okul kapasitesi kavramına çevirmiştir.

Her kültür kendi eğitim sistemini yaratır. Her toplumda eğitim, o toplumun kültüründe var olan bilgi, deneyim ve değerlere göre şekillenir. Bu anlamda eğitim anlayış ve uygulamaları içinde geliştiği kültüre özgüdür.

Bir eğitim sisteminin sorularına çözüm ararken o sistemi yaratan kültürün ve toplumun özelliklerini göz önünde bulundurmak gerekir. Bununla birlikte insan her yerde insandır ihtiyaçları evrenseldir ve eğitime muhtaçtır.

Kapasite geliştirme bağlamında en çok tartışılan, ilgi çeken ve incelenen husus, bireysel kapasite yani insan kapasitesidir. İnsanı yani öğretmeni ve okul yöneticisini yetiştiremeyen bir eğitim sisteminin bu çağda yaşaması zor görünmektedir.

Eğitimde kapasite ise bir eğitim kurumunun belirlenen hedeflerine ulaşabilme yeteneği olarak ifade edilmektedir. Kapasite geliştirme konusuna okul bağlamında bakılacak olursa kavramın okul yöneticilerinin, retmenlerin, yardımcı hizmetler grubunda çalışanların, ailelerin, öğrencilerin ve toplumun farklı kesimlerinin okul iklimini geliştirmek ve okulun performansını artırmak için göstermiş oldukları çabaların bütünü şeklinde bir anlam ifade ettiği anlaşılmaktadır.

Sergiovanni okulun bir makine ya da formal bir örgüt olarak kurgulanamayacağını belirtmektedir. Bu anlayışa göre okulun doğasına en uygun anlayış okulu bir manevi toplum olarak kurgulamaktadır. Teknoloji, mali kaynak, fiziki kapasite vb. okul ögelerini bir şekilde temin etmek mümkün olabilir. nemli olan kurumun insan kapasitesini geliştirmektir. Sonucu değiştirecek ge insandır. Bu bağlamda okul gelişimi teknoloji, mali kaynak ya da fiziki yapıdan ziyade daha çok insan ve insan kaynağı çatısı altında tartışılmaktadır.

Hiyerarşik otorite, doğrudan kontrol ve denetim, iş glerinin standartlaştırması, net bir şekilde belirlenmiş iş, görev ve rol tanımları ya da yalnızca performansı baz alan çalışma anlayışı okulun doğasına ters düşmektedir. Mesleki gelişim ve yaratıcılık, iş ve arkadaşlık ilişkileri, bireyler arası etkileşim süreçleri, toplumla ilişkiler, maneviyat, amaç olgusu, değer ve inanç yapısı okulu diğer kurumlardan ayırmaktadır. Bu durum daha çok kural ve örgütsel yapı çağrışımlarını yapan formal örgüt metaforunun okul için yeniden düşünülmesi gerektiğini açık bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Yeni okul teorisinin temel dayanağı öğrenmenin herkes için olduğudur. Yalnızca ğrencilerin öğrendiği bir okulda diğer çalışanların kendilerini geliştirmelerini beklemek zayıf bir ihtimaldir. Bu da insan kaynağının geliştirilmesinin önündeki en büyük engellerden biri olarak değerlendirilebilir.

Eğitim sistemlerinde yapılacak değişimlerin yukarıda ifade edilen özellikte bir okul teorisine dayanması, insan odaklı, okulun doğasına uygun, değer yönelimli bütünsel bir bakış açısıyla ele alınması ve toplumun tüm kesimlerinin ilgi, beklenti ve kaygılarına titizlikle eğilen bir süreçte işlenmesi zorunludur. Bu holistik bakış açısı sistem bütünlüğüne odaklanmayı, sistemi bir bütün olarak ele almayı gerektirmektedir. Eğitim adına yapılan tüm değişikliklerin bu gerçeklikten hareket etmesi amaçlanan değişimin başarısı için kaçınılmazdır.

Uzun süredir dünyada ve Türkiye'de etkisini sürdüren Covid-19 pandemisinin getirdiği belirsizlik ve kaos ortamından eğitim sistemimiz de kendine düşen payı almıştır. Alınan tedbirler kapsamında bazen okullara kısmi ara verilirken bazen de vaka sayılarındaki artış nedeniyle tamamen kapanmaya bağlı olarak yüz yüze eğitime uzun süre ara verilmiştir. Örgün eğitime verilen aralarda alternatif olarak evrimii uzaktan eğitim yoluyla öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçleri desteklenmiştir. Bu süreçte öğrencilerin yaşadıkları öğrenme kayıpları, okulun sosyal ve kültürel bağlamından uzak kalmanın yarattığı olumsuz etkiler, öğrencilerin sosyal etkileşimlerinin zayıflaması, okul terk oranlarının artması, eğitime erişimde yaşanan fırsat ve imkan adalet-

sizliğinin pekişmesi ve pandemi sonrasında öğrencilerin okula uyum sorunları gibi konular kısmen tartışılmıştır. Elbette burada bu konuların hepsini tek tek ele almak ve detaylı olarak açıklamak gerekmez. Ancak eğitim sistemimizin önemli bir aşamadan geçtiği, pandemi dönemi ve sonrasında okullarımızın ontolojik olarak varlık nedeninin yeniden sorgulanacağı bir döneme şahit olacağımızı vurgulamakta fayda var. Dünya ölçeğinde çok ciddi travmatik sonuçlar yaratan bu pandemi döneminin toplumsal kurumlar açısından “daha iyisini yeniden kurmak” adına bizlere önemli dersler ve çıkarımlar sağlayacağını düşünmek zorundayız. Bu süreçte ciddi anlamda insana ve doğaya bakış açısını yeniden ve çok yönlü sorgulayan toplumlar daha fazla kazanım elde edecektir. Bu bağlamda eğitim sistemimizi ve okullarımızı da yeniden ve bütüncül olarak ele almak, öğrencilerin başarı ve mutluluğuna odaklanan daha etkili ve nitelikli bir eğitim sistemini daha iyisi olarak yeniden kurmak adına pandemiden dersler çıkarmalıyız. Bu duygu ve düşüncelerle dokuzuncu baskısını yaptığımız “Eğitime Giriş” kitabımızın eğitim sistemimize bir nebze olsun farklı bir bakış açısı getirmesi dileklerimizle.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR
ORCID No: 0000-0001-7870-9632

Prof. Dr. Halil İbrahim YALIN
ORCID No: 0000-0002-6355-7661

Prof. Dr. Ferudun SEZGİN
ORCID No: 0000-0002-7645-264X

Ankara, 2023

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
-------------	---

1. BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR

Eğitim Nedir?	3
Formal ve İnfomal Eğitim	4
Formal Eğitim.....	4
İnfomal Eğitim.....	5
Öğrenme Nedir?	5
Öğretme Nedir?	6
Nasıl Öğreniyoruz?.....	6
Davranışçı Yaklaşım.....	6
Bilişsel Yaklaşım	8
Bilgi İşlem Süreci.....	8
Öğrenme Ürünlerinin Sınıflandırılması.....	10
Bloom'un Eğitim Hedefleri Taksonomisi	10

2. BÖLÜM DEĞİŞEN TOPLUM, EĞİTİM VE ÖĞRETMEN

Okul ve Değişme	16
Sosyal Bir Örgüt Olarak Okul.....	19
Açık Bir Sistem Olarak Okul.....	21
Toplumsal Değişme ve Eğitim	23
Çelişen Amaçlar ve Görevler	25
Alternatif Perspektif ve Geleceğin Okulları	25
Öğretmen ve Yenileşme	29

3. BÖLÜM ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

Meslek Nedir?	42
Öğretmenlik Mesleği.....	42
Meslekleşme Koşulları Açısından Öğretmenlik.....	45
Öğretmen Yetiştirmenin Dünü, Bugünü, Yarını	48

Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Bazı Özellikleri.....	51
Öğretmenlikte Kariyer Basamakları	53

4. BÖLÜM

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ, YASAL TEMELLERİ VE SORUNLARI

Din ve Vicdan Hürriyeti	56
Eğitim, Öğrenim Hakkı ve Ödevi	56
Türk Millî Eğitiminin Amaçları.....	57
Genel Amaçlar	57
Özel Amaçlar	58
Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri	58
Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Yapısı	61
Örgün Eğitim	61
Okul Öncesi Eğitimi	61
İlköğretim	61
Ortaöğretim	62
Yükseköğretim.....	64
Yaygın Eğitim	65
Sargın Eğitim	66
Millî Eğitimde Bazı Sayısal Bilgiler	67
Millî Eğitim Bakanlığının Görevleri	68
On Birinci Kalkınma Planında Eğitim	69
Türk Eğitim Sisteminin Bazı Temel Sorunları.....	73
Millî Eğitimde Güncel Gelişmeler.....	74

5. BÖLÜM

ÖĞRETMEN VE GÖREVLERİ

Öğretmenin Görevleri	82
1. Öğretme Görevi.....	83
2. Yönetim Görevi	83
3. Mesleki / Konu Alanı Uzmanlık Görevi.....	83
4. Öğrenci Danışmanlık Görevi	84
Öğretmen Olun, Anlatıcı Değil.....	84
Öğretmen İçin Gerekli Üç Yeterlilik	85
1. Parçası (İçinde) Olma	85

2. Hakim Olma	86
3. Öğrenci Merkezli Olma	87
Bir Öğretmenin Okul ve Çevredeki Rolü.....	88
Okul Sisteminde Bulunma	88
Okul Çevresinde Olma	89

6. BÖLÜM

ETKİLİ ÖĞRETMENLERİN ÖZELLİKLERİ

Etkili Bir Öğretmen.....	92
Güdüleyici Kişilik.....	92
İsteklilik	92
Yakınlık ve Mizah.....	94
Güvenirlilik	96
Başarıya Adanmışlık	96
Yüksek Başarı Beklentisi.....	97
Teşvik Edici ve Destekleyici Tutum	100
Profesyonel Davranış	100
Ciddi ve Sistemli Yaklaşım.....	100
Amaç Odaklı Uygulama.....	101
Uyarlanabilen/Esnek Anlayış.....	102
Bilgili ve Sürekli Öğrenen Mesleki Kimlik.....	103

7. BÖLÜM

EĞİTİMİN PSİKOLOJİK TEMELLERİ

7.1. BÖLÜM

ÖĞRETME ÖĞRENME SÜRECİ

Bazı Temel Öğrenme İlkeleri	108
Öğrenme Sürecindeki Dört Aşama.....	111
Öğrenci Merkezli Öğretim	112
1. Temel Beceriler	113
2. Düşünme Becerileri	114
Öğrenci Merkezli Öğretim Teknikleri.....	115
Dört Sorulu Öğretim Yaklaşımı	117
Öğretmen-Öğrenci İlişkisinin Yönetilmesi.....	118

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Genel Sebepleri	118
Olumlu Öğretmen-Öğrenci İlişkilerinin Oluşturulması	119
Olumsuz Davranışları Engelleyici Bazı Ek Öneriler	121
Öğrencilerin Derse Katılımının Sağlanması.....	122
Öğrenmeye ve Uygulamaya Motive Edici Davranışlar.....	124
Öğrenci Motivasyonunun Sağlanması.....	126
Bir Ders Planı Neleri İçerir?	130
Neredeyiz?	130
Nereye Gidiyoruz?	130
Hedefe Ulaşmak İçin Ne Gibi Aşamalardan Geçmeliyiz?	131
Hedefe Ulaştığımızı Nasıl Anlayacağız?.....	131
Bir Dersin Temel Aşamaları.....	132
Hazırlık (Derse Giriş)	132
İçeriğın Sunulması	133
İyi Soru Sorma Yolları.....	136
Öğrenmeleri Değerlendirme ve Geri Bildirim	137

7.2. BÖLÜM

ZİHİNSEL GELİŐİM VE DÜŞÜNME SÜRECİ

Jean Piaget ve Zihinsel Gelişim Kuramı	144
Örgütleme, Uyum ve şemaların Oluşturulması	144
şemaların Uyumı: Özümleme ve Alma	145
Zihin Gelişimini Etkileyen Etkenler	147
1. Olgunlaşma.....	147
2. Yaşantı	147
3. Sosyal Etkileşim	147
4. Dengelenme.....	148
Zihin Gelişimi Dönemleri.....	148
Piaget'nin Zihinsel Gelişim Kuramının Değerlendirilmesi	151
Düşünme Süreci	152
Dört Çeyrek Daireli Beyin Modeli.....	153
Öğrencilerin Zihinsel Gelişimlerinin Desteklenmesi.....	154

7.3. BÖLÜM

ÖĞRENME STİLLERİ VE BAZI ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI

Öğrenme Stilleri	158
Witkin'in Alan Bağımsızlığı ve Alan Duyarlılığı.....	159
McCarthy'nin 4MAT Öğretim Sistemi.....	159
Kolb Öğrenme Stilleri Modeli	162
Öğrencilerin Öğrenme Stillерinin Belirlenmesi.....	166
Farklı Öğrenme Stillерinin Kullanımı	168
Çoklu Zekâ Kuramı.....	170
1. Sözel/Dilsel Zekâ.....	173
2. Mantıksal/Matematiksel Zekâ	174
3. Görsel/Uzaysal Zekâ	174
4. Müziksel/Ritmik Zekâ.....	174
5. Bedensel/Kinestetik Zekâ.....	175
6. Sosyal Zekâ.....	175
7. İçsel Zekâ.....	175
8. Doğa Zekâsı	175
Tam Öğrenme Modeli.....	178
Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı	181
Yapılandırmacı Öğrenmenin Özellikleri.....	182
Yapılandırmacı Görüş ile Geleneksel Görüşün Karşılaştırılması	186
Yeni Bilgilerin Kavramsallaştırılması	187
Yeni Bilgilerin Kalıcılığının Sağlanması.....	188

8. BÖLÜM

EĞİTİMİN FELSEFİ TEMELLERİ

Eğitim ve Felsefe İlişkisi.....	192
İdealizm	193
Realizm	195
Natüralizm	196
Pragmatizm.....	197
Varoluşçuluk.....	199
Çeşitli Felsefi Kuramlar ve Eğitim.....	200
Essensializm (Özcülük, Temelcilik).....	200
Perennializm (Daimicilik)	201
Progressivizm (İlerlemecilik).....	202
Toplumsal Yeniden Yapılanmacılık (Social Reconstructionizm).....	203

9. BÖLÜM

EGİTİMİN EKONOMİK TEMELLERİ

Eğitim ve Ekonomi İlişkisi	206
Eğitimde Etkililik Kavramı.....	206
Eğitim ve Ekonomik Kalkınma	208
Eğitimin Maliyeti.....	209
Eğitimin Maliyetinin Karşılanması.....	211
Kaynakça.....	213
Ekler	217
Ek 1.	217
Ek 2.	218
Dizin	219